

Jegyzőkönyv

a Magyar-Szlovén Kisebbségi Vegyes Bizottság VII. üléséről

A Magyar-Szlovén Kisebbségi Vegyes Bizottság (a továbbiakban KVB) 2003. április 23-24-én Moravske Toplicében tartotta VII. ülését. A magyar küldöttséget Bálint-Pataki József, a Határon Túli Magyarok Hivatalának elnöke, a szlovén delegációt Črtomir Špacapan, a Szlovén Köztársaság Külügyminisztériumának államtitkára, a KVB társelnökei vezették.

I.

A KVB a kétoldalú kisebbségvédelem alapelveit és rendelkezéseit szem előtt tartva a két országban élő magyar és szlovén kisebbség helyzetének időszerű kérdéseiről folytatott eszmecsere során egyetértett az alábbiakban:

1. A Magyar Köztársaság területén élő szlovén nemzeti kisebbség és a Szlovén Köztársaság területén élő magyar nemzeti közösség különjogainak biztosításáról szóló, a két ország között 1992-ben megkötött Kisebbségvédelmi Egyezmény, valamint a két érintett ország belső törvényes jogrendje magas szinten biztosítja a magyar, illetve a szlovén kisebbségi közösség hagyományainak, kulturális értékeinek és történelmi örökségének megőrzését, és ezzel hozzájárul a nemzeti azonosságtudatuk kiteljesítéséhez.
2. A kisebbségi jogok magas szintű biztosítása hozzájárul ahhoz, hogy a két baráti, stratégiaileg partner ország kapcsolatai stabilak, amit az Európai Unióhoz történő együttes csatlakozás tovább fog erősíteni.
3. A KVB üdvözli, hogy a 2002. évi magyarországi és szlovéniai önkormányzati választásokkal egyidejűleg eredményesen lezajlottak a kisebbségi önkormányzati választások is. Ezek eredményeként megalakultak a kisebbségi önkormányzati testületek és megválasztásra kerültek az országos kisebbségi önkormányzatok vezetői.
4. A KVB üdvözli, hogy a magyarországi Országos Szlovén Önkormányzat költségvetési támogatása 2003-ban közel 40 %-kal növekedett. A KVB

ugyancsak üdvözli, hogy a Szlovénia növekvő költségvetési eszközöket biztosít a szlovéniai magyar közösségnek. A KVB reményét fejezi ki, hogy ez a tendencia a jövőben is folytatódik a két kisebbség igényeinek megfelelően.

5. A KVB nagyra értékeli a magyar kormány azon törekvését, hogy a szomszédos országokban élő magyarokról szóló törvény módosításával elérje, hogy az összhangban legyen az Európa Unió és a szomszédos államok jogrendjével.
6. Mindkét kisebbség képviselői felhívták a KVB figyelmét arra, hogy az örövendetes eredmények ellenére a KVB ajánlásai egyes esetekben lassan, vagy egyáltalán nem valósultak meg.
7. A KVB egyetért abban, hogy a szlovéniai magyarok és a magyarországi szlovének fennmaradásának biztosítása, helyzetének javítása az eddigieknél is fokozottabb állami és Önkormányzati szintű odafigyelést, és a Kisebbségvédelmi Egyezménybe foglalt elvek és célok maradéktalan érvényesítését, illetve végrehajtását teszi szükségessé.
8. A felek a kétoldalú Egyezményből eredően ajánlásokat fogalmaztak meg a kormányaik számára, melyeket a Jegyzőkönyvben rögzítettek, és javasolják, hogy az ajánlásokat – az eddigi gyakorlatnak megfelelően – Kormányhatározatban erősítsék meg, és tegyék azokat egyes szaktárcák feladatává és kötelezettségévé.

II.

A Vegyes Bizottság áttekintette a KVB korábbi ülésein elfogadott ajánlások teljesítését, s az alábbiakat állapította meg:

Az általános kérdések terén

1. A KVB meglelégedéssel állapította meg, hogy megnyílt a Kétyvölgy-Čepinci határátkelő. 2001-ben a Magyar Köztársaság és a Szlovén Köztársaság között létrejött a vasúti kapcsolat. A két ország között egyeztetések folynak a határátkelők nyitvatartási idejéről és az átminősítésről.

2. A Magyar-Szlovén Határmenti Regionális Tanács erőfeszítéseket tett a térség lakosai életminőségének a javítására. Sikeres az együttműködés a Vas Megyei Közgyűlés, a Zala megyei Közgyűlés és a Muravidéki Magyar Önkormányzati Nemzeti Közösség között. Az Országos Szlovén Önkormányzat¹ és a Magyarországi Szlovének Szövetsége hasonlóan jó együttműködést alakított ki a határ menti Murska Sobota, Kuzma, Gornji Petrovci, Šalovci, Puconci és Grad önkormányzataival.²
3. Bizonyos pozitív változások történtek a magyarországi szlovén közösség és a szlovéniai magyar közösség anyanyelvű hitéletében, de további erőfeszítések szükségesek ezen a területen.

Az oktatás terén

1. A Rába-vidéki kis létszámú iskolák fenntartói a kiegészítő normatívák mellett igénybe veszik a kistéleplési normatíva dupláját és további pályázati lehetőségeket is. E támogatások együttesen sem hozták még meg a megfelelő eredményt. A KVB sajnálattal állapítja meg, hogy a magyar kormány, az érintett önkormányzatok és az OSZÖ³ erőfeszítései ellenére – a megfelelő érdeklődés hiányában, az oktatás nem megfelelő szintje és a nem megfelelő helyiségek következtében⁴ – a szakonyfalusi általános iskola bezárásra került. A jövőben az összes érintettnek össze kell fognia a hasonló esetek elkerülése érdekében.
2. A magyar fél erőfeszítéseinek eredményeként a 2002/03-as tanévre megjelent 3 szlovén népismereti tankönyv, míg a 2003/04-es tanév kezdetére megjelenik további 9 szlovén nyelv- és irodalom tankönyv. A további tankönyv kiadásának üteme a szerzői kapacitás és a pályázati kiírás függvénye.
3. A KVB megállapította, hogy nem került sor a „Muravidéki kétnyelvű oktatás és a Rábavidéki kisebbségi oktatás eredményeit értékelő” konferencia megrendezésére.

¹ Lásd az I. jegyzőkönyv 2. lábjegyzet.

² A jegyzőkönyv magyar változatában hiányzik Moravske Toplice.

³ Lásd az I. jegyzőkönyv 2. lábjegyzet.

⁴ A jegyzőkönyv szlovén változatában az iskolabezárás okainak felsorolásból a „megfelelő érdeklődés hiányában” kifejezés kimaradt.

A művelődés és a tájékoztatás terén

1. A szlovén fél a közszolgálati keretein belül biztosítja a Szlovén Köztársaságban élő magyar közösséget megillető kulturális örökség megőrzéséhez szükséges feltételeket.
2. A szlovén fél megkezdte a lendvai magyar RTV-programok szerkesztőségi székhelyének rendezését és helyiségeinek bővítését.
3. 2000. június 23-án megkezdte működését a szlovén nyelven sugárzó, kisebbségi önkormányzati tulajdonban lévő Szentgotthárdi Rádió. Az eddigi működési költségek fedezését a Magyar Köztársaság költségvetési forrásai, a Szlovén Köztársaság költségvetési eszközei, részben az Országos Szlovén Önkormányzat⁵ és a Magyarországi Szlovének Szövetsége biztosították. A magyar fél a Rádió működéséhez támogatási szerződés keretében 2003-ban 15 millió forintot biztosított. Ugyanakkor továbbra is biztosított a közszolgálati jellegű Győri Rádió szlovén nyelven sugárzó stúdiójának a működése.
4. A lendvai Művelődési Ház építése még nem fejeződött be. A Szlovén Köztársaság Kulturális Minisztériuma, Lendva Község és Lendva Község Magyar Önkormányzati Közössége,⁶ valamint a Határon Túli Magyarok Hivatala 1995-ben megállapodást írt alá az anyagi források biztosítására vonatkozóan. 2003-ban biztosított a megállapodásban rögzített vállalások teljesítésének lehetősége. A KVB reményét fejezte ki, hogy a felek időben teljesítik pénzügyi kötelezettségeiket.
5. A KVB üdvözölte, hogy regionális gyűjtőkörrel rendelkező területi levéltárként létrejött a Muravidéken illetékességgel rendelkező Maribori Területi Levéltár kihelyezett egysége a Lendva melletti Völgyifaluban.
6. A KVB meglelégedéssel állapította meg, hogy a szlovéniai magyar kulturális örökség védelme rendezett körülmények között történik.
7. A KVB örömmel állapította meg, hogy Magyarország 2003-tól teljes egészében finanszírozza a „Porabje” c. kéthetente megjelenő lapot.⁷

⁵ Lásd az I. jegyzőkönyv 2. lábjegyzet.

⁶ A jegyzőkönyv szlovén változatában a „Lendva Községi Magyar Önkormányzat” szerepel.

⁷ A jegyzőkönyv szlovén változatában nem szerepel az évszám.

8. A KVB üdvözölte, hogy 2002-ben megalakult a Magyar-Szlovén Baráti Társaság.

III.

A KVB továbbra is érvényesnek tartja azokat az ajánlásokat, amelyek nem, vagy csak részben valósultak meg a korábbi Jegyzőkönyvekből, és amelyeket mindkét ország kormánya határozatban erősített meg. Ezek mellett a következő ajánlásokat teszi a két kormány számára, szorgalmazva azok 2003-ban történő megvalósítását, illetve a megvalósítás 2003-ban történő megkezdését:

1. A KVB javasolja, hogy az illetékes szlovén kormányzati szervek az érintett magyar kisebbségi testületek és önkormányzatok bevonásával elemezzék a szlovéniai magyarság 2002. évi népszámlálás eredménye által jelzett drasztikus csökkenésének okait.
2. A KVB üdvözölte az eddig csak a két ország állampolgárai számára megnyitott határátkelőhelyek (Tomyiszentmiklós – Pince, Felsőszölnök – Martinje, Nemesnép – Kobilje és Magyarszombatfa – Prosenjakovci) nemzetközivé minősítését, továbbá több határátkelőhely esetében a nyitvatartási idő igények szerinti módosulását. A KVB javasolja, hogy a felek a Hodos-Bajánsenye nemzetközi határátkelőt készítsék fel a Szlovénia és Magyarország között történő 3,5 tonna összsúlyú teherforgalomra. A KVB szorgalmazza, hogy a szükséges műszaki feltételek megteremtődésével a két fél illetékes hatóságai tegyék meg az intézkedéseket a Felsőszölnök – Martinje közötti menetrendszerinti autóbusz-közlekedés megindulása érdekében.
3. KVB támogatja a Rédics-Lendva vasútvonal megépítését, hiszen azon túl, hogy újabb vasúti összeköttetés jön létre Magyarország és Szlovénia között – ami megteremti a lehetőséget, hogy Lendva közvetlenül is bekapcsolódhasson Szlovénia vasúthálózatába, ennek óriási a gazdasági, a kulturális és az infrastrukturális jelentősége. A KVB javasolja, hogy a felek tovább korszerűsítsék a két ország között a közelmúltban átadott Hodos- Bajánsenye vasúti összeköttetést.
4. A KVB javasolja, hogy mindkét kormány indítson be olyan gazdasági programokat, amelyek a nemzeti közösségek által lakott területeken ösztönöz-

nék a foglalkoztatást. A kormányok segítsék elő a nemzeti kisebbségek által lakott régiók gazdasági és infrastrukturális fejlődését, bekapcsolását az országos közlekedési hálózatba, továbbá az interregionális kapcsolatokat. Javasolja továbbá a magyar félnek, hogy a Magyar Köztársaság 2004. évi költségvetéséből finanszírozza a Felsőszölnök és Kétvölgy zsáktelepülések közötti közút kiépítését. A szlovén fél újítsa fel a Szerdahely és Pártosfalva, illetve a Čepinci és Kétvölgy-Čepinci határátkelő közötti utat.

5. A KVB szorgalmazza a két országot összekötő autópálya mielőbbi kiépítését, ami lehetővé teszi a két kisebbségi közösség jobb kapcsolatát a közigazgatási és gazdasági központokkal.
6. A magyar fél a nemzeti és etnikai kisebbségekről szóló törvénnyel összhangban, támogassa a magyarországi szlovén kisebbség parlamenti képviselőjének megteremtését a jelenlegi ciklusban.
7. A KVB mindkét kormánynak javasolja, hogy hathatósan biztosítsa a kisebbségek anyanyelvének a mindennapi gyakorlatban, különösen a közigazgatás terén történő alkalmazását.
8. A KVB a maribori és a szombathelyi püspökségnek javasolja, hogy gondoskodjanak az anyanyelv használatáról mindkét kisebbség tagjai hitéletében.
9. A KVB javasolja, hogy a Szlovén Köztársaság Szentgotthárdon (Monošter) működő főkonzulátusának mintájára a Magyar Köztársaság is mielőbb nyisson főkonzulátust Szlovéniában a nemzetiségileg vegyesen lakott területen Lendván.

Az oktatás területén

1. A KVB felhívja az érintett tárcákat, hogy a Rába-vidéki szlovén nemzetiségi iskolákban és a Muravidéki kétnyelvű iskolákban fokozottan érvényesüljenek az anyanyelvi oktatás minőségének javítására tett erőfeszítések. A KVB szorgalmazza, hogy az OSZÖ⁸ hozza meg a döntését a felsőszölnöki

⁸ Lásd az I. jegyzőkönyv 2. lábjegyzet.

központi általános iskola átvételéről és kétnyelvűvé alakításáról. A magyar kormány pedig biztosítsa ezt messzemenő támogatásáról.

2. A KVB javasolja, hogy a magyar fél biztosítson állandó költségvetési eszközöket a Rábavidéki nemzetiségi iskolák zavartalan működéséhez, a szlovén közösség szükségleteinek megfelelő iskolahálózat fenntartása mellett. A KVB javasolja a szlovén félnek, hogy biztosítsa a megfelelő feltételeket a muraszombati középiskolákban a magyar nyelv fakultatív tanításához.
3. A KVB javasolja a magyar félnek, hogy támogassa a fenntartó önkormányzat⁹ és az OSZÖ 2003-ban kezdeményezett törekvését a felsőszölnöki központi általános iskola rekonstrukciójára vonatkozóan.
4. Mindkét ország oktatási tárcája szakértői vegyes bizottság megalakítását készíti elő a kisebbségi közösségi identitás megőrzését és kiépítését szolgáló tankönyvek szakmai előkészítése érdekében.
5. A KVB ajánlja az oktatási minisztériumok intenzívebb együttműködését a kisebbségi oktatás nyitott kérdéseinek rendezése érdekében, a két kisebbség képviselőinek bevonásával.¹⁰
6. A KVB javasolja, hogy a Magyar Köztársaság Oktatási Minisztériuma folytassa a szlovén nyelv- és népismereti tankönyvek mielőbbi kiadását, vagy pedig szükség szerint használjanak iskolai tankönyveket a Szlovén Köztársaságból.
7. A KVB javasolja, hogy a Maribori Egyetem Tanárképző Karának Magyar Nyelv és Irodalomtörténeti Tanszékén a pedagógusképzés mellett induljon be a fordítói-tolmácsképző program is. A magyar-szlovén tolmácsképzés elindítása az EU-csatlakozás tükrében kiemelt fontosságú. A KVB javasolja, hogy a magyar fél vizsgálja meg hasonló képzés beindításának lehetőségét.

⁹ A fenntartó önkormányzat a helyi önkormányzatot, tehát Felsőszölnök helyi önkormányzatát jelöli.

¹⁰ A jegyzőkönyv szlovén nyelvű változatában szereplő mondat, miszerint „mindkét nemzetiség igényeinek figyelembe vételével”, a magyar nyelvű jegyzőkönyvben úgy szerepel, hogy „a két kisebbség képviselőinek bevonásával”.

8. A KVB a két ország egyetemeinek javasolja, hogy jóindulattal kezeljék a másik szerződő fél országa diplomájának honosítási eljárását.¹¹
9. A KVB javasolja, hogy a „Muravidéki kétnyelvű oktatás és a Rába-vidéki kisebbségi oktatás eredményeit értékelő” konferencia 2003 őszén Lendván kerüljön megrendezésre.

A művelődés és a tájékoztatás terén

1. A KVB javasolja a magyar Kormánynak, hogy folyamatosan és rendszeresen biztosítsa a Szentgotthárdi Rádió működését, illetve, hogy a szükséges normatív támogatást 2004-től kezdődően az OSZÖ¹² költségvetésében jelenítse meg, oly módon, hogy 2004-től kezdődően napi 3 órában, vasárnapként pedig 6 órában sugározhasson. A Szentgotthárdi Rádió rendszeres finanszírozásának biztosítása és az állandó rádiófrekvencia megadása alapját képezné a minőségi műsorok készítésének, és lehetőséget nyújtana a szlovén rádióprogramok fokozatos terjesztésére.
2. A KVB javasolja a magyar kormánynak, hogy vizsgálja meg a Porabje c. újság 16 oldalon hetilapként történő megjelenésének finanszírozását 2004-től kezdődően.
3. A KVB javasolja, hogy a Muraszombati Területi Múzeum, a lendvai önkormányzat és az MMÖNK közötti háromoldalú megállapodással rendeződjön a lendvai múzeum helyzete.
4. A KVB javasolja, hogy mindkét fél tegyen meg mindent a dobronaki művelődési ház befejezése és a domonkosfai templom felújításának befejezése érdekében.
5. Saját beruházásban megkezdődött a lendvai Bánffy Magyar Kulturális Központ kialakítása. A KVB javasolja, hogy a felek nyújtsanak támogatást a projektnek.

¹¹ A szlovén változatban nemcsak az egyetemeknek, hanem „a két ország illetékes hatóságainak” is javasolja a KVB a diplomák honosításának könnyítését.

¹² Lásd az I. jegyzőkönyv 2. lábjegyzet.

6. A KVB javasolja, hogy a magyar fél támogassa a szentgotthárdi szlovén Kulturális és Információs Központ működését.
7. A KVB javasolja a magyar Kormánynak, hogy 2004-től kezdődően biztosítson forrásokat a Rába-vidéki szlovén kisebbség művelődési házainak¹³ rekonstrukciójához, illetve felújításához.
8. A KVB javasolja a szlovén félnek, hogy ösztönözze a Magyar-Szlovén Baráti Társaság szlovén társ-szervezetének létrejöttét.

A felek megegyeztek abban, hogy a következő ülésüket 2004-ben Magyarországon tartják.

A Jegyzőkönyv két példányban készült, magyar és szlovén nyelven. Mindkét változat egyaránt hiteles.

Moravske Toplice, 2003. április 24.¹⁴

A Vegyes Bizottság
magyar tagozatának
elnöke
Bálint-Pataki József

A Vegyes Bizottság
szlovén tagozatának
elnöke
Črtomir Špacapan

¹³ A jegyzőkönyv szlovén változatában a „szlovén kisebbség épületei” (*slovenskih manjšinskih domov*) kifejezés szerepel.

¹⁴ A jegyzőkönyv szlovén változatát 2003. május 28-án keltezték.